

خودآموز موسیقی
(تئوری موسیقی و سلفژ)

مصوب شورای عالی معارف

مخصوص تدریس در آموزشگاهها

با انضمام کتابچه تمرینهای خودآموز موسیقی

تألیف

ضیاء مختاری

مدیردائرة موسیقی وزارت معارف

کتاب
شرحیگر

نشر کُنیاگر

تلفن: ۴۴۶۶۸۹۴۳ (تلفکس) و ۰۹۱۹۱۲۶۸۱۰۶

Email: khonyagarPub@gmail.com

کانال نشر کُنیاگر: telegram.me/khonyagarPublications

خودآموز موسیقی

(تئوری موسیقی و سلفیژ)

مصوّب شورای عالی معارف

مخصوص تدریس در آموزشگاه‌ها

به انضمام کتابچه تمرین‌های خودآموز موسیقی

تألیف ضیاء مختاری

گردآوری شرح حال و آثار مؤلف شهاب‌مینا

حروف‌نگاری، نت‌نویسی و نمونه‌خوانی شهاب‌مینا

چاپ اول ۱۴۰۴

تعداد ۲۰۰ نسخه

© حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۸۳۲۵-۶-۲-۲ ISBN: 978-622-88325-6-2

فهرست

۷	مقدمه ناشر
۱۷	نامه وزیر فرهنگ
۱۸	تقریظ
۱۹	شرح حال و آثار ضیاء مختاری
۳۹	مقدمه مؤلف

بخش اول - قواعد نت خوانی

۴۱	نت - حامل - خطوط اضافه	(درس اول)
۴۵	اسامی نت‌ها - کلید - گام	(درس دوم)
	شکل نت‌ها - میزان - سکوت - سه بر	(درس سوم)
۴۸	دو - نقطه	
۶۰	میزان‌های ترکیبی - دو بر سه	(درس چهارم)
	خط اتحاد - خط اتصال - ضرب‌های	(درس پنجم)
۶۴	قوی و ضعیف - ضدضرب - تازش	
	حروف کوچک، قلاب - غلظ - مُردان -	(درس ششم)
۶۹	ایست - برگشت - رجعت	
۷۴	مسافت بین نت‌ها - علامات گرداننده	(درس هفتم)
۷۸	آهنگ - گام دیاتنیک - گام بزرگ	(درس هشتم)

۸۴	مایه - علامات ترکیبی - علامات عرضی	(درس نهم)
۸۷	گام کوچک	(درس دهم)
	گام کروماتیک - نیم پرده های کروماتیک	(درس یازدهم)
۹۲	و دیاتونیک - نت های هم آهنگ	
۹۵	فاصله	(درس دوازدهم)
۱۰۲	انتقال	(درس سیزدهم)
۱۰۵	حرکات - حالات	(درس چهاردهم)

بخش دوم: سرایش (سلفژ)

۱۱۲	سرایش با کلید سُُل: ۲۰ درس
۱۲۱	سرایش با کلید فا: ۱۰ درس
	تصویر روی جلد و صفحه عنوان برخی چاپ های پیشین
۱۲۶	کتاب خودآموز موسیقی
	تمرین های خودآموز موسیقی، مخصوص نوآموزان سرود و
۱۳۵	موسیقی عموم آموزشگاه ها

که بیشتر مورد احتیاج نوآموزان است و اجمال و رویکرد آموزشی را در آن رعایت کند.

خودآموز موسیقی در دو بخش تئوری موسیقی و سرایش (سلفژ) نگاشته شده و از آنجا که ممکن است مخاطب با خواندن این عنوان متوجه این جزئیات نشود در چاپ کنونی عنوان اثر به صورت خودآموز موسیقی (تئوری موسیقی و سلفژ) نگاشته شد. یکی از ویژگی‌های خودآموز موسیقی، تألیف ضیاء مختاری، به‌کاربردن معادل‌های زیبا برای اصطلاحات موسیقایی غربی است، بدین قرار:

اصطلاح معادل در دیگر کتب	معادل به‌کاررفته توسط ض. مختاری
سنگپ	تازش
علائم متغیر/عَرَضی	علامات گرداننده
دوبل دیز	دیز مکرر
معکوس فاصله	واگرد فاصله
اُکتاو	هنگام
فاصله افزوده	فاصله بزرگ‌تر
فاصله کاسته	فاصله کوچک‌تر
	فاصله تغییرکرده (دارای دیز یا بُئُل)

اصطلاح معادل در دیگر کتب	معادل به کاررفته توسط ض. مختاری
نت تُنیک	پرده‌ای (درجه اول گام)
نت روئُنیک	روپرده‌ای (درجه دوم گام)
تریوله	سه بردو
دوئوله	دو برسه

در شرح میزان‌ها براساس تعداد ضرب نیز، برخلاف دیگر کتب تئوری موسیقی چاپ شده در ایران (از دوضربی تا چهارضربی)، میزان‌ها را به ترتیب، چهارضربی، دوضربی و سه‌ضربی معرفی کرده است. هرچند تاکنون کتب مختلفی درباره تئوری موسیقی در ایران به چاپ رسیده خودآموز موسیقی به دلیل ویژگی‌های آموزشی برشمرده همچنان قابل استفاده است و علاوه بر این به دلیل ارزش تاریخی و نگارش آن توسط موسیقی‌دانی زبده و پیشکسوت، در مجموعه بازنشرهای کتب قدیم موسیقی توسط نشر خنیاگر در سال جاری آماده‌سازی فنی و بازنشر شد.

درباره مؤلف

روی جلد اثر نام ضیاء مختاری با عنوان «مدیر دایره موسیقی وزارت معارف» آمده است. شرح حالی از مؤلف در مجلد دوم کتاب مردان

«ضیاء مختاری و ارکستر مدرسهٔ موزیک»

